با حضور استاندار و نمایندگان کرمان در مجلس شورای اسلامی بررسی شد

راهکار انجمن در عبور از دست‌انداز ارزی

جلسه‌ای با حضور تعدادی از نمایندگان محترم کرمان در مجلس شورای اسلامی و جمعی از اعضای هیئت مدیره و فعالین عضو انجمن پسته ایران در محل اتاق بازرگانی کرمان در روز یکشنبه ۱۳ مرداد ۹۸، برگزار شد. در این جلسه فعالین عضو انجمن نگرانی‌های خود را در خصوص وضعیت صادرات پسته، تعهدات ارزی و سایر مشکلات صادرات ابراز کردند. شایان ذکر است در این جلسه به پیشنهاد آقای حسن‌پور نماینده محترم شهرستان سیرجان مقرر شد جلسه دیگری با حضور آقای دکتر فدائی استاندار محترم کرمان و مسئولین اجرایی استان ترتیب داده شود تا با طرح این مسائل و همفکری بتوان تا حدی مشکلات را قبل از آغاز فصل جدید پسته برطرف کرد. بدین منظور جلسه ستاد عالی پسته کشور در سالن پیامبر اعظم استانداری کرمان با حضور آقای دکتر فدائی استاندار کرمان، مسئولین اجرایی استان، جمعی از فعالین صنعت پسته و اعضای هیئت مدیره انجمن پسته ایران روز چهارشنبه ۱۶ مرداد ۱۳۹۸ برگزار شد. در این نشست آرش علوی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی کرمان مدیریت جلسه را برعهده داشت. جلسه با خوشامدگویی ریاست محترم اتاق بازرگانی کرمان، مهدی طبیب زاده آغاز شد. در ادامه جمعی از فعالین صنعت پسته و تعدادی از اعضای هیئت مدیره انجمن دغدغه‌های خود در خصوص بحث پیمان سپاری ارزی و اثرات زیان‌بار آن بر صنعت پسته را شرح دادند. جلسه با سخنرانی نمایندگان محترم مجلس، استاندار محترم و سایر مسئولین ادامه پیدا کرد و در نهایت به جمع‌بندی رسید.در ادامه به جزئیات مسائل مطرح شده پرداخته شده‌است.

مهدی طبیب زاده– سپاس از حضور فعالین صنعت پسته. این جلسه در پی ابراز علاقه و درخواست فعالین محترم پسته برگزار شد و هدف هم پرداختن به موضوع پسته در سال جاری است. بعد از وضعیت نامطلوب تولید پسته در سال گذشته و وضعیت نامطلوب‌تر تجارت آن در سال جاری قبل از اینکه به فصل برداشت برسیم دور هم جمع شده‌ایم تا در جهت رفع مشکلات اقدام کنیم. به جناب آقای دکتر پورابراهیمی خیرمقدم می‌گوییم که در رابطه با مسئله بحران ارزی تا کنون خیلی زحمت کشیده‌اند.

آرش علوی– در جلسه‌ای که در خدمت آقایان پورابراهیمی و حسن پور بودیم موضوعی که مطرح شد دغدغه همه فعالین است و آن تأثیر زیان‌بار بخشنامه‌های بانک مرکزی بر صادرات پسته در سال گذشته بوده‌است. سال گذشته سال بسیار کم محصولی بود. با وجود کم محصول بودن سال، میزان پسته‌ای که در حال حاضر در انبارها مانده قابل مقایسه با سال‌های قبل نیست؛ یعنی این بخشنامه‌ها باعث

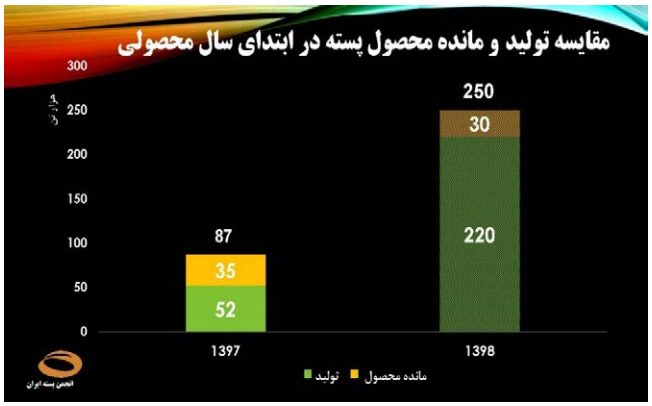
بوجود آمدن ترس و دلهره در صادرکنندگان شده‌اند. این وضعیت ظاهراً ادامه‌دار است و به بخش کشاورزی تعمیم پیدا کرده‌است. در حال حاضر اگر این اتفاق ادامه پیدا کند خطر اُفت شدید قیمت‌ها وجود دارد. پیش‌بینی انجمن از میزان تولید امسال پسته ۲۲۰ هزار تن است. این تقریباً حدود ٤ برابر سال قبل است. اگر شرایطی که بوجود آمده تصحیح نشود با عرضه زیاد محصول امسال چه باید کرد؟ قطعاً معضل بزرگی خواهیم داشت. تبعات این موضوع فقط به صادرکنندگان محدود نمی‌شود، بلکه باغداران و تمام کسانی که معیشت‌شان از طریق صنعت پسته تأمین می‌شود هم متضرر می‌شوند. دو نفر از دوستان حاضر در این جمع از دیدگاه باغداران پسته صحبت می‌کنند. سه نفر دیگر نیز از دیدگاه خدمات و صادرات و تأثیری که این معضل بر این بخش‌ها گذاشته است صحبت خواهند کرد. گزارشی که انجمن پسته ایران ارائه می‌کند مقایسه‌ای با تولید و صادرات سال گذشته است برای اینکه تصویر بهتری از وضعیت امروز داشته‌باشیم. پیشنهادات انجمن نیز در پایان گزارش مطرح خواهد شد. یکی از پیشنهادات انجمن تسهیل نحوه برگشت ارز برای انسداد نشدن است. مشکل دیگر رفع تعهدات سال گذشته است. در همین دو قالب دوستان موضوعاتی را مطرح خواهند کرد.

احمد خانی– کاش من کشاورز نشده بودم! سال‌های متوالی است که دولت با اخذ سیاست‌های اشتباه نرخ دلار را به زور پایین نگه داشته که این باعث ضرر و زیان ما کشاورزان شده‌است. هزینه‌ها و درآمدهای ما تقریباً سر به سر می‌رود. در مقطعی دلار تا حدی رو به بالارفتن بود، ما هم خوشحال بودیم که اوضاع رو به بهبود است. پارسال برای پسته رفسنجان و کرمان سال شدیداً کم محصولی بود، اما دلار تا حدی بالا رفته بود و قیمت پسته تقریباً منطقی بود. اخیراً ۳۰ الی ٤۰ هزار تومان قیمت پسته اُفت داشته است، در صورتی‌که قیمت پمپ آب جنس چینی که من قبولش هم ندارم ۵۰۰ هزار تومان بوده و الان ۳ میلیون تومان من کشاورز باید بخرم. با اخذ این سیاست‌های اشتباه بیش از نیمی از محصول کم پارسال هنوز در انبارها مانده‌است. با حجم زیاد پسته امسال چه می‌خواهند بکنند؟ تجار رغبتی به صادرات ندارند، اما هرچه که صادرات انجام نشود به ضرر کشاورزان است. باید تدبیری اندیشیده شود. ما مجبوریم تمام نهاده‌های کشاورزی ضروری را با ارز آزاد بخریم، هزینه‌ها بالا رفته اما قیمت پسته اُفت کرده‌است.

مهدی سیف الدینی– بنده دبیر خانه کشاورز هستم. حرف اصلی ما این است که اوج زمان عرضه محصول پسته در ماه‌های ۷ و ۸ است. بازارهای صادراتی از دست رفته است. یک کار جهادی باید انجام شود. یک همت مضاعفی می‌طلبد که این محدودیت‌ها برطرف شود و پسته ایران صادر شود. اگر بانک مرکزی شمشیر بر گلوی صادرکننده بگذارد آن شمشیر را صادرکننده با یک خنجر دولبه بر گلوی منِ کشاورز می‌گذارد. من کشاورز نیز آنرا می‌گذارم بیخ گلوی کارگرم!

فرهاد آگاه– عضو هیئت مدیره انجمن پسته ایران هستم. ممنون از فرصتی که آقای استاندار و نمایندگان عزیز در اختیار ما قرار داده‌اند. از طرف انجمن گزارشی آماده کرده‌ایم که بتوانیم مستدل‌تر و به صورت آماری اعداد و ارقام را ارائه کنیم و در پایان پیشنهاد انجمن پسته ایران را خدمت استاندار محترم ارائه دهیم. در واقع درخواست ما از مقامات استان کرمان این است که در تهران صدای صنعت پسته را به گوش بانک مرکزی، معاونت ریاست جمهوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر ارگان‌های متولی مقررات‌گذاری برای امر صادرات برسانند. ما می‌خواهیم صدای ما را بشنوند و پشتیبان ما باشند تا صنعت پسته ایران به طور کل و صنعت پسته استان کرمان به طور اخص بتواند ضرر و زیان‌هایی که در طول یکی دو سال گذشته دیده و تمام چشم امیدش به پسته امسال است را جبران کند.

مقایسه تولید سال گذشته و محصول سال جدید

در بخش اول، تولید و موجودی اول دوره سال قبل با پیش‌بینی محصول امسال مقایسه می‌شود. تخمین انجمن پسته ایران از تولید پسته سال گذشته ۵۲ هزار تن و مانده محصول از سال قبل هم ۳۵ هزار تن برآورد شده بود؛ چرا که با توجه به خسارت زیادی که محصول دیده بود خیلی از باغدارها، پسته سال قبل را نگه داشته بودند که هزینه‌هایشان را جبران کنند و بتوانند بعداً بازار را تأمین کنند. بنابراین، برآورد شد که در مجموع ۸۷ هزار تن محصول در دسترس در ابتدای سال تجاری قبل موجود بود. پیش بینی انجمن برای امسال این است که کشور با یک محصول ۲۲۰ هزار تنی مواجه است و علی رغم محصول خیلی کمی که پارسال بوده است ۳۰ هزار تن آن مانده و قرار است به سال آینده منتقل بشود و در مجموع

صنعت پسته ایران باید بتواند ۲۵۰ هزار تن پسته از مهرماه امسال تا شهریور سال ۹۹ به بازارها عرضه کند که با وضعیت پیش‌آمده کار بسیار دشواری است.

مقایسه صادرات با سال های گذشته

پیش‌بینی ما این است که تا پایان شهریور ماه ۴۵ هزار تن از موجودی ۸۷ هزار تنی اول سال گذشته صرف صادرات شده باشد. با توجه به پتانسیل صادراتی پسته ایران در سال آینده، تمام پسته‌کاران چشم امیدشان به این است که تجار ما موفق شوند از ۲۵۰ هزار تن کل موجودی پسته حدود ۲۰۰ هزار تن پسته (۸۰ درصد از موجودی اول سال) را صادر کنند تا بتوانند ضرر و زیان‌های سال گذشته را جبران کنند و هزینه‌های سال آینده را هم پوشش بدهند. اگر صنعت پسته موفق شود از شهریور ۹۸ تا مهر ۹۹ حدود ۲۰۰ هزار تن پسته صادر کند، یعنی به ارزش یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار پسته صادر کرده است و ارزش این دلار برای مملکت در شرایط سخت فعلی دوران تحریم شاید به اندازه ۱۰ میلیارد دلار دوران قبل از تحریم باشد.

اثر اعمال مقررات پیمان سپاری ارزی

خردادماه صادرات بالای ۶۰ درصد بوده است، اما می‌بینیم که مقررات ارزی حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد منجر به صدمه به صادرات و کاهش شدید آن شده‌است. متأسفانه مقررات ارزی منجر به رکود بی‌سابقه‌ای در صادرات پسته شده‌است.

درخواست ما از آقای دکتر فدایی و نمایندگان استان این است که صدای صنعت پسته را در تهران به گوش مسئولین مربوطه که مقرراتشان منجر به این اوضاع شده برسانند و کمکی بکنند به بخش کشاورزی صنعت پسته که تخمین می‌زنیم حداقل حدود ۲ میلیون نفر در ایران به نوعی به گردش مالی ناشی از این بخش در صنعت پسته وابسته‌اند.

راهکارهای خروج از بن بست صادراتی

۱. صدور مجوز رفع ۱۰۰ درصد تعهد ارزی صادرکنندگان پسته و سایر کالاهای کشاورزی به روش «واردات در مقابل صادرات» مقررات فعلی حداکثر ۵۰ درصد مجوز این کار را می‌دهد، لازم است به ۱۰۰ درصد برسد تا بخشی از گره کار صادرکنندگان باز شود.

۲. مقید نکردن صادرکنندگان و واردکنندگان به انجام تراکنش‌های ارزی و ریالی مربوط به رفع تعهدات ارزی در سامانه های دولتی. با توجه به اینکه محدودیت ها و تحریم های بانکی و تجاری ظالمانه بین‌المللی امکان این کار را سلب کرده است.

قبل از سال ۹۷ که این اتفاق‌ها بیفتد در سال ۹۵ و ۹۶ صادرکنندگان و واردکنندگان متعهد نبودند که لزوماً از طریق مجاری رسمی تراکنش‌های خودشان را انجام دهند. الان اتفاقی که افتاده این است که اصرار دولت بر اینکه این کار از طریق مجاری رسمی انجام شود منجر به این شده که صادرکنندگان اصلاً امکان صادرات برایشان فراهم نباشد، چون به دلیل قضیه FATF و تحریم‌های آمریکا و فشاری که آمریکا بر تمام بانک‌های خارجی گذاشته است تمام حساب‌هایی که طرف حساب معاملات با ایران هستند مسدود می‌شوند و اگر اصرار باشد که این مراودات از طریق مجاری رسمی انجام شود، تمام شبکه مویرگی بین تجار و صرافان غیررسمی که صنعت پسته در طول ۵۰ سال اخیر برای خودش ساخته بلاخاصیت می‌شود و سد محکمی در برابر صادرات پسته ایران ایجاد می‌شود.

محمد صالحی رئیس هیت مدیره انجمن پسته ایران— وقتی می گویند صادرکننده با مقررات وضع شده دولت مخالف است به اشتباه برداشت می‌شود که صادرکننده می‌خواهد سود بیشتری بکند و دلاری که برمیگرداند را گرانتر بفروشد. این صحت ندارد. صادرکننده پسته با کسی که از راه‌های غیرقانونی یا با کارت‌های اجاره‌ای پسته را خارج می‌کند توان رقابت ندارد. ما تخمین می زنیم که امسال علاوه بر اینکه از کارت‌های اجاره‌ای استفاده شده است حدود ۲۵ هزار تن پسته توسط کسانی قاچاق شده است که هیچ تعهدی هم به برگشت ارز ندارند.

موضوع دیگر خطر از دست دادن بازارهای صادراتی‌مان است. در سال‌های گذشته همین موقع قراردادهایمان را با چینی‌ها بسته بودیم. اما امسال چگونه است؟! بازار اصلی پسته ایران چین است، پولی که از سمت چین می‌آید خیلی راحت‌تر و سهل الوصول‌تر از سایر مقاصد است و خرید چینی‌ها هم راحت‌تر است. در حال حاضر، مسئله اصلی که چینی‌ها دارند این است که چرا صادرکننده ایرانی پای قرارداد نمی‌آید؟ می‌گویند سال گذشته پسته نداشتید، اما امسال که دارید چرا پای قرارداد نمی‌آیید؟ مسلم است که صادرکنندگان نگران وضع موجودند و نمی‌توانند با توجه به مقررات ارزی وضع شده قرارداد ببندند و طبیعتاً خریداران چینی هم روی می‌آورند به پسته آمریکایی.

در مورد بحث ارزی دوستان توضیح لازم را دادند من فقط پیشنهادی که دارم این است که دولت محترم قبول کند بدون هیچ کم و کاستی و در نظر گرفتن اینکه ما پسته را به چه کسی و چند داریم می‌فروشیم مدیریت کند و واردکننده‌ها و کالاهایی را که کشور نیاز دارد به ما معرفی کند. اگر ما بتوانیم به آن واردکننده ارزمان را بفروشیم و دولت روی قیمت ارز نظارتی نداشته باشد ما می‌توانیم قدرت رقابت داشته باشیم با کسی که دارد قاچاق می‌برد. پس اگر دولت لطف کند صادرات را در قبال واردات بدون در نظر گرفتن قیمت ارز آزاد بگذارد من فکر می‌کنم مشکلات به خودی خود حل می‌شوند.

رضا نظری عضو انجمن پسته ایران– من یک تولیدکننده، فرآوری کننده و صادرکننده پسته هستم. آقای دکتر فدایی راجع به مشکلات رفع تعهد قبلاً صحبت شده‌است. بانک مرکزی برای رفع تعهد یک سری اقداماتی کرده، اما متأسفانه هیچ چیز به صورت بخشنامه ابلاغ نشده‌است. دغدغه‌ای که ما داریم این است که آیا باید اعتماد کنیم به یک سری صحبت‌های صرفاً شفاهی؟ از ابتدای سال ۹۷ صادرات انجام دادیم، صادرکننده نمونه هم شناخته شدیم، اما حالا شدیم قاچاقچی ارز! نمی‌دانیم چه به سرمان خواهد آمد. در جلسه اتحادیه خشکبار که با حضور مسئولین بانک مرکزی برگزار شد ایشان قول دادند که شما هرچه می‌خواهید صادرات انجام دهید و اگر ارز حاصل از آن را به صرافان مورد تأیید بانک مرکزی واریز کنید ما کل آن را برایتان رفع تعهد می‌کنیم. از آن تاریخ تا کنون که حدود ۲ ماه می‌گذرد، هرچه می‌گوییم بخشنامه دهید که ما با خیال راحت این کار را انجام دهیم خبری نیست. تقاضای ما همین است. من به عنوان یک تولیدکننده می‌دانم که چه هزینه‌های گزافی روی دوش تولید پسته است، اما اگر فکری برای عرضه این همه محصول نکنیم روی دست کشاورز باد می‌کند و مجبور است قیمت را پایین بیاورد! پیشنهاد بنده این است، عزمی جزم شود که پیشنهاد اخیر بانک مرکزی که به نظر خوب می‌رسد تبدیل به بخشنامه شود و رسمیت پیدا کند.

جلیل کاربخش عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی کرمان– در ۲۲ فروردین ماه سال ۹۷ از منظر ما بانک مرکزی غیرقانونی وارد این کار شد، چرا که قانون مقررات صادرات و واردات کشور می‌گوید که متولی امر صادرات و واردات کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت است، نه بانک مرکزی. بانک مرکزی دغدغه‌های خود را در حوزه بازگشت ارز وارد مقررات صادرات و واردات کرده‌است، این خلاف قانون برنامه ششم و خلاف قانون مقررات صادرات و واردات کشور است. طبق قانون برنامه ششم پیمان سپاری ارزی نباید صورت بگیرد، اما متأسفانه صورت گرفته است! ما این موضوع را در جلسات مختلف مطرح کرده‌ایم. بنده تجربه ۱۶ ماهه پیگیری از طریق اتاق بازرگانی را دارم. دو بار ما این مطلب را به شورای گفتگوی کشور برده‌ایم، اما متأسفانه تا امروز نتیجه‌ای حاصل نشده‌است. نهایتاً پیشنهاد بنده این است، بالاترین مقامی که در حوزه پسته می‌توانند تصمیم بگیرد ستاد عالی پسته کشور است که متشکل از چهار وزیر است. اگر وزرا باشند مسئولین بانک مرکزی هم باشند باید در جلسه‌ای همان قولی که داده‌اند را به صورت بخشنامه‌ای رسمی ابلاغ کنند.

محمدرضا پور ابراهیمی نماینده مردم کرمان و راور در مجلس شورای اسلامی– ۲ موضوع مهم درباره مباحث ارزی مطرح است؛ یک موضوع بحث وضعیت تسویه سال گذشته صادرکنندگان است. الان کسانی که صادرات داشتند و تسویه ارزی انجام ندادند از نحوه مواجهه بانک مرکزی به شدت نگرانی دارند. ما باید نگرانی‌های صادرکنندگان را برطرف کنیم. در خصوص این موضوع اگر چه بانک مرکزی راهکارهای ارائه داده است، ولی به دلیل بخشنامه‌های پی در پی و بعضاً متناقض (بیش از ۳۲ بخش نامه سال گذشته در حوزه صادرات مطرح شده است) چه در حوزه صادرات محصولات کشاورزی چه در محصولات صنعتی، که این برای صادرکنندگان سردرگمی ایجاد کرده‌است.

دومین موضوع تصمیم‌گیری برای صادرات از مهرماه امسال تا شهریور سال آینده است. آن چیزی که در حال حاضر وجود دارد این است که بانک

مرکزی به هر دلیلی که خودش می‌داند نگران عدم بازگشت ارز به کشور است. موضعی که اتاق بازرگانی تا به الان گرفته با موضع مجلس با موضع بخش بازرگانی خارجی وزارت صنعت، معدن و تجارت (متولی قانونی امور صادرات و واردات) یکی بوده‌است. آنچه الان مهم است این است که بانک مرکزی در راستای مأموریت‌ها و وظایف خود باید به نحوی عمل کند که هم دغدغه ناشی از عدم برگشت ارز باقی نماند و هم صادرات پسته به روال سنوات گذشته انجام شود، ضمن اینکه ما در شرایط تحریم هم هستیم. اگر در شرایط عادی بودیم به روش‌های عادی اتکا می‌کردیم، اما وقتی با محدودیت‌های شدید نقل و انتقالات بانکی هم مواجه هستیم طبیعتاً این را هم باید مد نظر قرار دهیم.

بنابراین، دو الی سه اقدام را الان باید پیگیری بکنیم؛ بخش اول تعهدات سال گذشته و دوم صادرات پسته را تسهیل کنیم، وقتی که نسبت به سال گذشته چند برابر پسته داریم. یکی از موضوعات مهمی که قبل از برداشت و فرآوری پسته و آماده شدن آن برای صادرات باید پیگیری کنیم تشکیل فوری جلسه شورای ستاد عالی پسته در کشور با حضور شخص وزرا است. این شورا یک جایگاه قانونی دارد و مصوباتش کاملاً مشخص است. خوشبختانه حوزه تخصص وزیر جهاد کشاورزی هم همین مباحثی است که ما داریم راجع به آن بحث می‌کنیم. تا امروز ما هیچ گونه مغایرت تصمیم‌گیری با وزارت صنعت و معدن و جهاد کشاورزی نداشته‌ایم. همچنین حضور نمایندگان مجلس و حضور نمایندگان استان‌های تولید کننده پسته نیز ضروری است.

ستاد عالی می‌تواند در همان جا با حضور رئیس کل بانک مرکزی یک مصوبه‌ای داشته باشد و ما موضوع بحث «واردات در مقابل صادرات» را با ضریب ۱۰۰ درصد که پیشنهاد انجمن پسته هم هست را ارائه دهیم. اگر بخش اول تحقق پیدا کند محدودیت‌هایی که آقای آگاه عنوان کردند خودبه‌خود برطرف خواهند شد.

راهکار پیشنهادی انجمن می‌تواند پیشنهاد جامعی باشد چرا که ۱.موضوع نرخ ما به تفاوت سامانه نیما با سنا (که اصلی‌ترین دغدغه ما بوده است و فشار زیادی به تولیدکننده و صادرکننده آورده) را نخواهد داشت. ۲. بحث تراکنش بانکی را نیاز ندارد و ۳. به راحتی می‌تواند بخشی از نیاز کشور را در مقابل وارداتی که نیاز دارد پوشش دهد و صادرکننده بتواند به راحتی مسیر حرکت خود را تعریف کند. از منابع ارزی در هر کشوری که دارد حواله‌اش را تقدیم واردکننده کند و خود به خود رصد دولتی هم تحقق پیدا نخواهد کرد و مبادله تنها بین افراد خواهد بود.

